

วิชา ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์

PPS3110

Introduction to Social Science Research Methodology

หลักสูตรรัฐศาสตร์ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ปีการศึกษา 2/67 (ภาคพิเศษออนไลน์ทางไกล)

อาจารย์บริบูรณ์ ฉลอง (อ.หนุ่ม) Tel 0623199591

E-mail : boriboon_c@Hotmail.com

คำอธิบายรายวิชา

แนวคิด วิธีการทางสถิติ สถิติภาคพรรณนา สถิติวิเคราะห์เบื้องต้น การบวนการและเทคนิคการใช้สถิติงานวิจัยรัฐศาสตร์ มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยหยิบยกกรณีศึกษาและนำหลักการวิธีการทางภาคสถิติ สถิติพรรณนา สถิติวิเคราะห์เบื้องต้นกระบวนการและเทคนิคการต่างมาปรับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ

Acquisition of social science knowledge through research method; observation, data collection, survey and experiment, sampling, questionnaire constructing, and relevant research approaches in in social science

จุดมุ่งหมายของรายวิชา

- 1. นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยทางด้านรัฐศาสตร์
- 2. นักศึกษาสามารถนำความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยทางด้านรัฐศาสตร์ ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาทางด้านรัฐศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง เช่น การสังเกตการณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูล การสำรวจและการทดลองการสุ่มตัวอย่าง การสร้างแบบสอบถาม
- 3. นักศึกษาสามารถนำเอาความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยทางด้านรัฐศาสตร์ไปใช้ในการศึกษาวิจัยในด้านการศึกษา การทำงาน และอื่นๆ

แนวทางการเก็บคะแนน

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน(ชม.)	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อที่ใช้	ผู้สอน
๑	แนะนำรายวิชา วิธีการศึกษา การประเมินผล หนังสือและ เอกสารประกอบการสอน	๔	บรรยาย ถาม-ตอบคำถาม/PPT/	อ.ปริบูรณ์ ฉลอง และคณะ
๒	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจัย	๔	บรรยาย ถาม-ตอบคำถาม/PPT/	อ.ปริบูรณ์ ฉลอง และคณะ
๓	ขั้นตอนสำคัญของการวิจัย	๔	บรรยาย ถาม-ตอบคำถาม/PPT/	อ.ปริบูรณ์ ฉลอง และคณะ
๔	การกำหนดคำถามการวิจัย	๔	บรรยาย ถาม-ตอบคำถาม/PPT/	อ.ปริบูรณ์ ฉลอง และคณะ
๕	การทบทวนองค์ความรู้	๔	บรรยาย ถาม-ตอบคำถาม/PPT/	อ.ปริบูรณ์ ฉลอง และคณะ
๖	ตัวแปรและสมมุติฐานในการวิจัย	๔	บรรยาย ถาม-ตอบคำถาม/PPT	อ.ปริบูรณ์ ฉลอง และคณะ
๗	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๔	บรรยาย ถาม-ตอบคำถาม/PPT/	อ.ปริบูรณ์ ฉลอง และคณะ
๘	ประชากรกลุ่มตัวอย่าง และการเลือกตัวอย่าง	๔	บรรยาย ถาม-ตอบคำถาม/PPT/	อ.ปริบูรณ์ ฉลอง และคณะ
๙	เครื่องมือการวิจัย	๔	บรรยาย ถาม-ตอบคำถาม/PPT/	อ.ปริบูรณ์ ฉลอง และคณะ
๑๐	การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย	๔	บรรยาย ถาม-ตอบคำถาม/PPT/	อ.ปริบูรณ์ ฉลอง และคณะ
๑๑	การเก็บรวบรวมข้อมูล	๔	บรรยาย ถาม-ตอบคำถาม/PPT/	อ.ปริบูรณ์ ฉลอง และคณะ
๑๒	การวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล และการให้ข้อเสนอแนะ	๔	บรรยาย ถาม-ตอบคำถาม/PPT/	อ.ปริบูรณ์ ฉลอง และคณะ
๑๓	การนำเสนอผลการวิจัย	๔	บรรยาย ถาม-ตอบคำถาม/PPT/	อ.ปริบูรณ์ ฉลอง และคณะ
๑๔	จริยธรรมและจรรยาบรรณในการทำวิจัย	๔	บรรยาย ถาม-ตอบคำถาม/PPT/	อ.ปริบูรณ์ ฉลอง และคณะ
๑๕	นำเสนองานวิจัย	๔	บรรยาย ถาม-ตอบคำถาม/PPT/	อ.ปริบูรณ์ ฉลอง และคณะ
๑๖	นำเสนองานวิจัย และทบทวนก่อนสอบ	๔	บรรยาย ถาม-ตอบคำถาม/PPT/	อ.ปริบูรณ์ ฉลอง และคณะ
๑๗	สอบปลายภาค	๓		อ.ปริบูรณ์ ฉลอง

แนวทางการประเมินผลการเรียน

ลำดับที่	หัวข้อประเมิน	คะแนน
1	แบ่งกลุ่มดำเนินงานงานทุกชั่วโมง	40
2	จิตพิสัย	10
3	รายงานวิจัย 3 บท	50
	รวม	100

หนังสืออ่านประกอบ

- ๑) ชไมพร กาญจนกิจสกุล, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์

- ๒) วรรณญา ภัทรสุข, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์
- ๓) สุมาลี ไชยสุภรากุล, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์
- ๔) สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์
- ๕) พิชญ์ เสถียมพงษ์ม, วิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : การประยุกต์ใช้และตัวอย่าง
- ๖) สุรพล พรหมกุล, ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ (RESEARCH METHOD LOGY)
- ๗) รศ.ดร.พลศักดิ์ จิรไกรศิริและคณะ, การวิเคราะห์การเมืองและระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ (มสธ.)
- ๘) รศ.ดร.ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณและคณะ, การวิเคราะห์การเมืองและระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ (มสธ.)

วิธีการ (method) กับ ระเบียบวิธี (methodology)

ความแตกต่างระหว่าง **วิธีการ (method)** กับ **ระเบียบวิธี (methodology)** คือ

วิธีการ (method) เป็นเรื่องของเครื่องมือหรือเทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การใช้กล้องจุลทรรศน์ การทดลอง การสังเกต เป็นต้น

ระเบียบวิธี (methodology) หมายถึง ปรัชญาหรือระบบคิดของนักวิจัยในกระบวนการวิจัย ซึ่งรวมถึงทฤษฎี และแนวคิดในการตั้งสมมติฐาน เกณฑ์มาตรฐานของการยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐาน การเก็บข้อมูล การแปลผลข้อมูลและการสรุปผลการวิจัยระเบียบวิธี คือ พื้นฐานของเหตุผลและทฤษฎีของการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สิ่งที่ทำให้สังคมศาสตร์ มีความเป็นวิทยาศาสตร์ ก็คือ **ระเบียบวิธี**

วิจัย (Research)

ความหมายของการวิจัย

- การวิจัย (อังกฤษ: research) หมายถึง การกระทำของมนุษย์เพื่อค้นหาความจริงในสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่กระทำด้วยพื้นฐานของปัญญา ความมุ่งหมายหลักในการทำวิจัยได้แก่การค้นพบ(discovering), การแปลความหมาย, และ การพัฒนากรรมวิธีและระบบ สู่ความก้าวหน้าในความรู้ด้านต่าง ๆ ในเชิงวิทยาศาสตร์ที่หลากหลายในโลกและจักรวาล การวิจัยอาจต้องใช้หรือไม่ต้องใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ก็ได้
- <https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%A2>

วิจัย (Research)

Best and Kahn ให้ความหมายไว้ดังนี้

การวิจัย หมายถึง การวิเคราะห์ที่มีระบบ ระเบียบ และจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน อันจะนำไปสู่การพัฒนาเป็นข้อสรุปที่เป็นนัยทั่วไป หรือได้มาซึ่งหลักเกณฑ์หรือทฤษฎีอันสามารถนำไปใช้ในการพยากรณ์ได้และมีคุณลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1. การวิจัยจะต้องนำไปสู่การแก้ปัญหาเพื่อบรรลุเป้าหมายสุดท้าย (Ultimate goal) กล่าวคือ การค้นพบความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างตัวแปร (Variable) ต่าง ๆ
- 2. การวิจัยควรเน้นการพัฒนาข้อสรุปที่เป็นนัยทั่วไป (Generalization) หลักการ (Principle) หรือทฤษฎี (Theory) ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการพยากรณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
- 3. การวิจัยต้องอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ที่สามารถสังเกตได้ (Observable experience) หรือหลักฐานเชิงประจักษ์ (Empirical evidence) ซึ่งในหลายกรณีจะเห็นว่ามีความน่าสนใจหลายประการที่ไม่สามารถนำไปสู่กระบวนการทำวิจัยได้ เพราะไม่สามารถสังเกตได้

วิจัย (Research)

- 4. การวิจัยต้องมีการสังเกตที่ถูกต้อง (Accurate observation) และพรณนาความได้นักวิจัยอาจเลือกวิธีการวัดและเครื่องมือทางด้านปริมาณ หากมีความเหมาะสมในการหาคำตอบได้ นักวิจัยก็ต้องใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) หรือวิธีการที่ไม่ใช่เชิงปริมาณ (Non qualitative method) แทน
- 5. การวิจัยเกี่ยวข้องกับการเก็บข้อมูลใหม่ ซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิหรือข้อมูลที่ใช้เป็นครั้งแรก หรือมิฉะนั้นก็จะเป็นการใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วสำหรับวัตถุประสงค์ใหม่ ในทางตรงข้ามการจัดการใหม่ (Reorganizing) หรือการนำเอาผลงานของผู้ทำวิจัยไว้แล้วมาศึกษาใหม่ (Restating) ไม่ถือว่าเป็นการทำวิจัย เพราะการศึกษาดังกล่าวไม่ได้ทำให้เกิดความรู้ใหม่ขึ้นมา
- 6. การวิจัยมีวิธีการหรือแบบการวิจัย (Research procedure or research design) ซึ่งนำไปสู่การวิเคราะห์ที่เข้มแข็งและถือได้ว่าเป็นการวิจัย
- 7. การทำวิจัยต้องการความรู้ ความชำนาญ หรือความเชี่ยวชาญ (Expertise) ดังนั้น ผู้ทำวิจัยจะต้องรู้และเข้าใจปัญหา (Problem) ที่จะทำพร้อมกับต้องรู้ด้วยว่าคนอื่นได้ทำวิจัยอะไรไว้บ้างและอย่างไรผู้ทำวิจัยจะต้องรู้ถ้อยคำที่ใช้ (terminology) แนวคิด (Concept) และทักษะด้านเทคนิค (technical skill) เพื่อที่จะเข้าใจและวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้อย่างถูกต้อง

วิจัย (Research)

- 8. การวิจัยต้องมีวัตถุประสงค์และเหตุผลถูกต้องตามหลักตรรกวิทยา ดังนั้น ผู้ที่จะทำการวิจัยจึงควรใช้เครื่องทดสอบทุกอันที่เป็นไปได้ เพื่อให้วิธี การศึกษา (Procedure) ที่ใช้ข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมมา หรือแม้แต่ข้อสรุปของงานวิจัยที่ค้นพบมีเหตุผลและนักวิจัยต้องพยายามขจัดอคติส่วนตัว (bias) หรือไม่ใช้อารมณ์ในการวิเคราะห์หากแต่ใช้เหตุผลและความรู้ทางวิชาการในการทำวิจัย
- 9. งานวิจัยที่จะทำจะต้องเกี่ยวข้องกับคำถามที่ต้องการคำตอบของปัญหาที่ยังแก้ไม่ได้
- 10. การทำวิจัยเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความอดทน นักวิจัยควรคาดการณ์ไว้ก่อนถึงความผิดหวังหรือความหมุดกำลังใจ หากถึงตอนที่หาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งขึ้นได้อย่างยากลำบาก
- 11. การทำวิจัยจะต้องมีการบันทึกและรายงานอย่างระมัดระวัง โดยจะต้องให้คำนิยาม (definition) คำศัพท์สำคัญ (key work) และจะต้องตระหนักถึงข้อจำกัด (limitation) ต่างๆด้วยวิธีการศึกษาจะต้องกล่าวโดยละเอียดนอกจากนี้การอ้างอิง (reference) ก็ต้องกระทำอย่างระมัดระวังผลการวิจัยจะต้องมีการบันทึกไว้อย่างชัดเจนและจะต้องเสนอข้อสรุป (Conclusion) ด้วยความระมัดระวัง
- 12. การทำวิจัยบางครั้งต้องการกำลังใจหรือการสนับสนุน ไม่ว่างานวิจัยนั้นจะมีผลเกื้อกูลหรือขัดขวางต่อกลุ่มคนใดก็ตาม

การวิจัย (Research)

การวิจัย (*Research*) เกิดจากการรวมคำ 2 คำ คือคำว่า *RE* + *SEARCH* (*RE* แปลว่า ซ้ำ, *SEARCH* แปลว่า ค้น) *Research* แปลว่า ค้นคว้าซ้ำแล้วซ้ำอีก ในปี 1961 ณ สหรัฐอเมริกาที่ประชุม *Pan Pacific Science Congress* โดยนักจิตวิทยาด้านการวิจัยได้ออกแบบแนวคิดอธิบายคำว่า “*Research*” โดยแยกเป็นอักษรอธิบายความหมายไว้ดังนี้

- *R = Recruitment & Relationship* หมายถึง การฝึกคนให้มีความรู้ รวมทั้งรวบรวมผู้ที่มีความรู้เพื่อปฏิบัติงานรวมกันติดต่อสัมพันธ์และประสานงานกัน
- *E = Edication & Efficiency* หมายถึง ผู้วิจัยจะต้องมีการศึกษามีความรู้และสมรรถภาพสูงในการวิจัย
- *S = Science & Stimulation* หมายถึง เป็นศาสตร์ที่ต้องมีการพิสูจน์ค้นคว้า เพื่อหาความจริงและผู้วิจัยต้องมีความคิดริเริ่มกระตือรือร้นที่จะทำวิจัย
- *E = Evaluation & Environment* หมายถึง รู้จักประเมินผลว่ามีประโยชน์สมควรจะทำต่อไปหรือไม่และต้องรู้จักใช้เครื่องมือต่างๆในการวิจัย
- *A = Aim & Attitude* หมายถึง มีจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายที่แน่นอนและมีทัศนคติที่ดีต่อการติดตามผลการวิจัย
- *R = Result* หมายถึง การวิจัยได้มาผลเป็นอย่างไรก็ตามจะต้องยอมรับผลทางวิจัยนั้นอย่างดุษฎี และเป็นผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบ
- *C = Curiosity* หมายถึง ผู้วิจัยจะต้องมีความอยากรู้อยากเห็นมีความสนใจและขวนขวายในการวิจัยอยู่ตลอดเวลา
- *H = Horizon* หมายถึง เมื่อผลการวิจัยปรากฏออกมาแล้วย่อมทำให้ทราบและเข้าใจในปัญหาเหล่านั้นได้ เหมือนกับการเกิดแสงสว่างขึ้น แต่ถ้ายังไม่เกิดแสงสว่าง ผู้วิจัยต้องดำเนินการต่อไปจนกว่าจะพบแสงสว่าง ในทางสังคมแสงสว่าง หมายถึงผลการวิจัยก่อให้เกิดสุขแก่สังคม

การวิจัย (Research)

ประเภทของงานวิจัย

การที่จะแบ่งการวิจัยออกเป็นกี่ประเภทนั้นขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งว่าจะยึดถือสิ่งใดเป็นเกณฑ์หรือเป็นหลัก ทั้งนี้เพราะการใช้เกณฑ์ต่างกัน ก็จะแบ่งการวิจัยออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ไม่เหมือนกัน ด้วยเหตุนี้ประเภทของการวิจัยจึงแบ่งกันได้หลายแบบเพราะขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งดังกล่าวแล้ว ต่อไปนี้จะขอกล่าวถึงประเภทของการวิจัยโดยใช้เกณฑ์ต่าง ๆ กัน เช่น

1. แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย การวิจัยเชิงพยากรณ์ / การวิจัยเชิงวินิจฉัย / การวิจัยเชิงอธิบาย
2. แบ่งตามประโยชน์ของการวิจัย การวิจัยพื้นฐาน(เพื่อสร้างทฤษฎี) / การวิจัยประยุกต์ (เพื่อหาแนวทางปฏิบัติ)
3. แบ่งตามวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยจากเอกสาร / การวิจัยจากการสังเกต/ การวิจัยแบบสำรวจ การวิจัยแบบสำรวจจากตัวอย่าง / การศึกษาเฉพาะกรณี/การศึกษาแบบต่อเนื่อง/ การวิจัยเชิงทดลอง
4. แบ่งตามลักษณะการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)/การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)
5. แบ่งตามลักษณะวิชาหรือศาสตร์ การวิจัยทางวิทยาศาสตร์(*Scientific research*)/ วิจัยทางสังคมศาสตร์ (*Social research*)
6. แบ่งตามระเบียบวิธีวิจัย การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์/ การวิจัยเชิงบรรยายหรือพรรณนา/การวิจัยเชิงทดลอง

การวิจัย (Research)

การวิจัยทางสังคมศาสตร์ (*Social research*) เป็นการวิจัยที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของมนุษย์ เช่น การวิจัยด้านปรัชญา สังคมวิทยา ศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ เป็นต้น

การวิจัยทางสังคมศาสตร์นี้แตกต่างกับการวิจัยทางวิทยาศาสตร์มาก เนื่องจากสังคมศาสตร์เป็นวิชาที่ว่าด้วยสังคม สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งวัดไม่ได้โดยตรงและควบคุมได้ยาก แต่มนุษย์ก็ได้พยายามวัดโดยใช้เครื่องมือวัดทางอ้อม เช่น ใช้แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบวัดเจตคติ ฯลฯ และได้้นำเอาวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาช่วยในการวิจัย ทำให้ผลการวิจัยเป็นที่น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น การวิจัยทางสังคมศาสตร์อาจจำแนกตามสาขาต่าง ๆ ได้ดังนี้

- สาขาปรัชญา เช่น วรรณคดี การศึกษา ฯลฯ
- สาขานิติศาสตร์ เช่น กฎหมายแพ่ง กฎหมายการปกครอง ฯลฯ
- สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ เช่น รัฐ การเมืองการปกครอง อำนาจ การบริหารราชการทั่วไป ฯลฯ
- สาขาเศรษฐศาสตร์ เช่น การเงินและการคลัง เศรษฐศาสตร์การพัฒนา ฯลฯ
- สาขาสังคมวิทยา ศาสตร์ เช่น ประชากรศาสตร์ พัฒนาชุมชน ฯลฯ

การวิจัย (Research)

ขอบเขตการวิจัยแบบรัฐศาสตร์

- 1) รัฐ
- 2) การเมืองการปกครอง
- 3) อำนาจ

พฤติกรรมของมนุษย์

ประวัติศาสตร์/ปรัชญา

เปรียบเทียบ

การวิจัย (Research)

ขอบเขตการวิจัยแบบรัฐศาสตร์

ตัวแปรต้น/ตัวแปรอิสระ
/ตัวแปรสาเหตุ

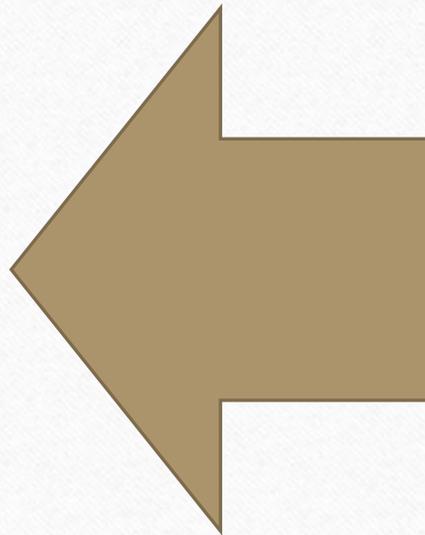
ตัวแปรสาเหตุมีความสัมพันธ์
ที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์

X1

X2

X3

Xn

ตัวแปรตาม
ได้แก่

ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

เช่น พฤติกรรมของมนุษย์ ได้แก่ ทักษะ, ความคาดหวัง, เจตคติ การมีส่วนร่วม, แรงจูงใจ, อื่น ๆ

มีที่มาจากตัวแปรต้นหรือตัวแปรสาเหตุ

การวิจัย (Research)

การแบ่งตามลักษณะการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งการวิจัยได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ (*Qualitative research*) เป็นการวิจัยที่นำเอาข้อมูลทางด้านคุณภาพมาวิเคราะห์ ข้อมูลทางด้านคุณภาพเป็นข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเลขแต่จะเป็นข้อความบรรยายลักษณะสภาพเหตุการณ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และการเสนอผลการวิจัยก็จะออกมาในรูปของข้อความที่ไม่มีตัวเลขทางสถิติสนับสนุนเช่นเดียวกัน การวิจัยประเภทนี้จึงมุ่งบรรยายหรืออธิบายเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยความคิดวิเคราะห์ เพื่อประเมินผลหรือสรุปผลนั่นเอง (*วิธีการสร้างข้อสรุป*)

2. การวิจัยเชิงปริมาณ (*Quantitative research*) เป็นการวิจัยที่นำเอาข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ กล่าวคือใช้ตัวเลขประกอบการวิเคราะห์ สรุปผล และการเสนอผลการวิจัยก็ออกมาเป็นตัวเลขเช่นเดียวกัน ดังนั้น การวิจัยประเภทนี้จึงมุ่งที่จะอธิบายเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยตัวเลขยืนยันแสดงปริมาณมากน้อยแทนที่จะใช้ข้อความบรรยายให้เหตุผล (*สถิติวิจัย*)

อนึ่งการวิจัยที่ดีนั้น ไม่ควรใช้แบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะ เพราะจะทำให้ผลที่ได้ไม่แจ่มชัดเท่าที่ควร ดังนั้นในการปฏิบัติมักจะประยุกต์การวิจัยทั้ง 2 ประเภทนี้เข้าด้วยกัน เพื่อให้ผลการวิจัยมีทั้งเหตุและผลและมีตัวเลขสนับสนุนอันจะทำให้ผลการวิจัยน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ที่เรียกว่า *การวิจัยเชิงผสมผสาน (Mix-Method)*

คำถามวิจัย(1)

ขั้นตอนการวิจัย มี 6 ขั้นตอน

- 1) การกำหนดคำถามวิจัย คือ การระบุประเด็นคำถามหลัก หรือโจทย์ของงานวิจัยที่ต้องการค้นหาคำตอบ ซึ่งเป็นจุดตั้งต้นหลักของการกำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัย (ทบทวนวรรณกรรม)
- 2) การกำหนดหัวเรื่องในการวิจัย คือ ประเด็น/หัวเรื่องที่ผู้วิจัยสนใจและมีความตั้งใจที่จะดำเนินการศึกษา (ทบทวนวรรณกรรม)
- 3) การออกแบบวิจัย คือ การกำหนดรายละเอียดกิจกรรมที่จะดำเนินการ เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ เช่น การกำหนดกรอบแนวความคิด ตัวแปร การนิยามศัพท์ การกำหนดสมมติฐาน การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การเลือกกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ข้อมูล (ทบทวนวรรณกรรม)
- 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การลงมือเก็บข้อมูลตามกรอบแนวคิดที่ได้กำหนดเอาไว้ โดยอาจอาศัยเครื่องมือการวิจัย เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต
- 5) การวิเคราะห์และตีความหมายข้อมูล คือ กระบวนการแปลงข้อมูลดิบ (Raw data) ให้เป็นสารสนเทศ (Information) ที่สามารถตอบคำถามวิจัยหรือตรวจสอบสมมติฐานการวิจัยได้ ได้แก่ การจัดระเบียบข้อมูล (สถิติต่างๆ การแสดงข้อมูล การหาข้อสรุป การตีความ และการตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำตรงของผลการวิจัย)
- 6) การนำเสนอผลการวิจัย คือ การรายงานผลการศึกษา โดยพรรณนาเกี่ยวกับภูมิหลังของการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ตลอดจนถึงข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

คำถามวิจัย (2)

คำถามวิจัย คือ สิ่งที่ผู้วิจัยมีข้อสงสัยและต้องการหาคำตอบ ซึ่งมักระบุถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวหรือมากกว่าสองตัวขึ้นไปว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร ทั้งนี้ คำถามวิจัยที่ดีนั้นนอกจากควรเสนอในรูปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแล้ว **ยังควรเขียนให้อยู่ในรูปของคำถาม** ที่ชัดเจนไม่คลุมเครือ โดยสามารถทดสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์

แหล่งที่มาของคำถามวิจัย

- 1) การอ่านเอกสาร ได้แก่ ตำรา หรือบทความทางวิชาการ (ทบทวนวรรณกรรม)
- 2) การอ่านงานวิจัยที่มีผู้อื่นทำไว้แล้ว ได้แก่ รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ วารสารทางวิชาการ ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย
- 3) การอ่านบทความย่อ ได้แก่ วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์ รายงานการวิจัย
- 4) ประสบการณ์ของผู้วิจัย เช่น จากการทำงานและต้องการที่จะปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหา
- 5) ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
- 6) การวิเคราะห์แนวโน้มของเหตุการณ์ เช่น การเปลี่ยนแปลงในสังคม
- 7) การเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ หรือ การฟังบรรยายทางวิชาการ
- 8) แหล่งอุดหนุนการวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ขั้นตอนการศึกษาวิจัย (3)

หลักเกณฑ์การกำหนดคำถามวิจัย

- 1) เป็นประเด็นคำถามการวิจัยที่ผู้วิจัยมีความสนใจ (ช่วยกระตุ้นความอยากรู้อยากหาคำตอบ)
- 2) ควรเลือกประเด็นคำถามวิจัยที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ เช่น ให้องค์ความรู้ใหม่ นำไปใช้ประโยชน์ได้
- 3) ประเด็นคำถามวิจัยสามารถทำวิจัยได้ คือ ต้องไม่เกินความสามารถของผู้วิจัย งบประมาณต้องไม่มากเกินไป ต้องไม่ใช้เวลาในการศึกษาที่นาน และต้องไม่ผิดจริยธรรมการวิจัย
- 4) ต้องไม่ซ้ำซ้อนกับงานวิจัยอื่นที่ทำมาแล้ว คือ ซ้ำซ้อนทั้งคำถามวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย วิธีการแก้ไข คือ ให้อ่านงานวิจัยให้มากที่สุด

ขั้นตอนการศึกษาวิจัย (4)

ลักษณะของคำถามวิจัยที่ดี

- 1) ไม่กว้างหรือแคบเกินไป
- 2) ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยสามารถนำไปเสริมสร้างเพิ่มพูนองค์ความรู้ในศาสตร์นั้นๆ แก้ไขและป้องกันปัญหา อื่นๆ
- 3) สามารถตรวจสอบหรือค้นหาคำตอบให้กับคำถามวิจัยได้ด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์หรือ วิธีวิจัย
- 4) ไม่ซ้ำซ้อนกับงานวิจัยของคนอื่น ยกเว้น ต้องการศึกษาคูเพื่อการเปลี่ยนแปลงของเรื่องนั้นๆ หรือ ต้องการการต่อยอดเรื่องนั้นๆ
- 5) สามารถประเมินงบประมาณ ระยะเวลา และกำลังแรงงานในการดำเนินการได้
- 6) เหมาะกับทรัพยากรที่มีอยู่
- 7) ไม่มีความเสี่ยงหรือความยากลำบากในการดำเนินการศึกษามากจนเกินไป

คำถามวิจัย (5)

การนิยามคำถามวิจัย

คือ เพื่อระบุว่าอะไรคือสิ่งที่ทราบกันอยู่แล้วเกี่ยวกับคำถามนี้ และ ทำไมจึงมีคำถามนี้ อะไรคือคำถาม อะไรคือความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสิ่งที่จะเป็น

ปล. ปัญหาที่พบบ่อยในการนิยามคำถามวิจัย มี 2 ประการ คือ

- 1) การขาดความรู้ทางทฤษฎีในประเด็นหรือเรื่องที่ตนเองกำลังสนใจ
- 2) การขาดความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงของประเด็นที่ทำวิจัย

ดังนั้นจึงต้องค้นคว้า ความรู้ทางทฤษฎีและวิชาการ สำหรับข้อที่ 1 และ ค้นคว้าและติดตามอ่านรายงานการศึกษาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นรายงานตัวเลขสถิติและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำหรับข้อที่ 2

คำถามวิจัย (6)

ตัวอย่างคำถามวิจัย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ **อยู่ในระดับใด**

ปัจจัยอะไรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ปล. การกำหนดคำถามวิจัยที่ดี (ประโยคคำถาม) จะนำไปสู่การกำหนดหรือการตั้งชื่อเรื่องวิจัย (วลี) และ วัตถุประสงค์ของการวิจัย (วลี) เช่น

หัวข้อวิจัย : การมีส่วนร่วมทางการเมืองในเทศบาลเมืองหัวหินของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

หัวข้อที่ดี ต้องมีองค์ประกอบสำคัญที่สื่อให้เห็นถึง คือ **ตัวแปรที่ศึกษา ประชากรที่ศึกษา และวิธีการศึกษา**

วัตถุประสงค์ : 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเทศบาลเมืองหัวหินของประชาชนในเขตเทศบาลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเทศบาลเมืองหัวหินของประชาชนในเขตเทศบาลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จบเอกสารที่ 1